

Uitspraak

van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (GKPNU)

Waar klager staat kan ook klaagster worden gelezen

Deze uitspraak betreft de klachtmelding van de XX, klinisch in zorg bij Altrecht, zorgeenheid Acute Psychiatrie.

I. Verloop

Bij het secretariaat van de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht (voor het vervolg: de Klachtencommissie) is een klachtmeldingsformulier d.d. 15 mei 2020 van klager op 18 mei 2020 ingeschreven en geregistreerd onder nummer GKPNU 038.20.2240

Beschrijving van de klachten:

Op bovenvermeld formulier zijn de klachten als volgt omschreven:

1. Separatie op 11 mei
2. Kortwerkend antipsychoticum tijdens separatie op 11 mei 2020
3. Aanzegging verplichte medicatie middels injectie/depot

Op het formulier is tevens aangegeven dat verzocht wordt om schadevergoeding en dat de schade en de onderbouwing later volgen.

De klachten zijn ontvankelijk op grond van artikel 10.3 WVGZ; klager ontvangt verplichte zorg en is onvrijwillig opgenomen op basis van een Crisismaatregel van 10 tot en met 13 mei 2020 en een voortgezette Crisismaatregel tot 5 juni 2020. Een Zorgmachtiging is aangevraagd.

De klachten zijn behandeld in een online hoorzitting van de Klachtencommissie op 19 mei 2020.

Klager had ook een schorsingsverzoek ingediend. Verweerder heeft de verplichte toediening van medicatie echter in overleg uitgesteld tot na de uitspraak van de Klachtencommissie, waardoor het schorsingsverzoek niet afzonderlijk behoefde te worden behandeld.

Direct na de hoorzitting is, vanwege het gestelde interne gevaar, een verkorte uitspraak met betrekking tot de klachten (nog zonder het verslag van de hoorzitting en de overwegingen die tot de uitspraak hebben geleid) verzonden aan klager en verweerders.

Verschenen zijn:

Klager:

- XX(voor het vervolg: klager)
- XX, patiëntenvertrouwenspersoon (voor het vervolg: PVP)

Verweerders:

- XX, psychiater (voor het vervolg: verweerder 1)
- XX, arts (voor het vervolg: verweerder 2)

De Klachtencommissie bestaat uit:

- XX, jurist, voorzitter GKPNU
- XX, psychiater
- XX, gedragsdeskundige

XX, ambtelijk secretaris, is aanwezig voor de verslaglegging.

De volgende documenten stonden de Klachtencommissie in kopievorm ter beschikking:

- Klachtmeldingsformulier GKPNU d.d. 15-05-2020
- Relevante informatie uit het Mijnquarant-dossier van klager, met zijn schriftelijke toestemming voor inzage door de Klachtencommissie, te weten: XX

Op grond van de wet moet de Klachtencommissie al haar uitspraken openbaar maken en publiceren. Om die reden staan alleen in de aanhef de namen van betrokkenen en staan in het verslag en de overwegingen alleen functies en rollen genoemd. Uiteraard worden de namen van betrokkenen in de aanhef niet in de te publiceren uitspraak genoemd.

II. Verslag van de hoorzitting

Standpunt van klager

Het standpunt van klager met betrekking tot de aangezegde medicatie is overgenomen uit het klachtformulier van 15 mei 2020:

'Op 15 mei ben ik gesepareerd geweest. Ook heb ik een kortwerkend antipsychoticum gekregen. Tegen beide besluiten dien ik een klacht in. Het was niet nodig, er was geen noodsituatie en ik ben niet ziek of psychotisch. Het enige waar ik gefrustreerd van raak is dat ik constant wordt opgenomen zonder goede reden.

Nu is mij een verplichte zorg in de vorm van medicatie per injectie/depot aangezegd. Dat wil ik niet. Dat is niet nodig. Ik neem de medicatie oraal, als ik dat nodig vind. En als het goed gaat, heb ik ze niet nodig. Dat is heel logisch.

Ik zal mijn klacht verder toelichten tijdens de hoorzitting. Tevens verzoek ik u om schadevergoeding. De schade en de onderbouwing zal u later worden toegestuurd.

Ik geef de commissie toestemming voor inzage in mijn medisch dossier tbv de afhandeling van mijn klachten.'

Tijdens de hoorzitting op 19 mei 2020 gaven klager en PVP aan dat de formulering van de klachten, zoals onder I genoemd zijn, juist is. De separatie vond inderdaad op 11 mei plaats en niet op 15 mei. Een verzoek tot schadevergoeding wordt nog ingediend.

Klager geeft aan dat hij zichzelf niet ziek vindt, hij slikt de voorgeschreven medicatie netjes en wil niet opgesloten zitten. Hij vindt bovendien dat de medicatie op een agressieve manier is toegediend. Op de vraag van de Commissie of klager gezegd heeft, bereid te zijn een depot te nemen als hij direct de instelling mag verlaten, geeft klager aan dat dat voor dat moment gold. Klager geeft aan dat hij 31 jaar oud is en dat men hem moet geloven, als hij zegt dat hij de voorgeschreven medicatie inneemt. De vele pillen die hij nog over had, waren van een periode dat hij medicatie tijdens een opname kreeg. Deze medicatie was dus over. Klager geeft aan dat hij de noodmedicatie tijdens de separatie heeft ingenomen. Klager geeft aan dat hij zijn huis, vrienden en familie kwijt kan raken, als hij opgesloten zit. Hij probeert 'normaal' over te komen. Hij wil naar huis, want hij zit hier slechts vanwege één akkefietje, waar hij spijt van heeft. Klager geeft aan dat hij nooit iemand heeft geslagen, hij verheft enkel zijn stem en maakt veel gebaren tijdens het praten, maar hij is niet gevaarlijk.

Standpunt van verweerders

Volgens verweerder 1 is klager bij zijn opname op 11 mei omstreeks 03:40 uur in de separeer geplaatst, omdat klager dreigend overkwam. Klager zou snijbewegingen hebben gemaakt. Er is vervolgens noodmedicatie in de vorm van een antipsychoticum toegediend, omdat alleen separatie weinig zin heeft. Dan is alleen de fysieke veiligheid gewaarborgd. Ook de psychische toestand dient behandeld te worden. Aangezien is vastgesteld dat klager zijn voorgeschreven medicatie niet had ingenomen, was noodmedicatie aangewezen. Dit is hem diverse malen oraal aangeboden, maar klager weigerde dit telkens. Vervolgens is dit per injectie toegediend. De separatie duurde tot 12 mei in de middag.

Over de aanzegging van het depot geeft verweerder 2 aan dat klager al jaren bekend is met een psychose. In april 2020 is geprobeerd om klager vrijwillig te behandelen, maar dat is helaas niet gelukt. Omdat klager niet vrijwillig zijn medicatie inneemt en vanwege recent gevaar (o.a. het incident met de auto begin mei 2020) is een depot geïndiceerd.

Verweerder 1 geeft aan zich niet 100% veilig te voelen in de buurt van klager. Door het gedrag van klager is er risico op intern gevaar.

III. Overwegingen en beoordeling

Op grond van de verklaringen tijdens de zitting en op grond van de documenten die aan de Klachtencommissie ter beschikking staan, overweegt de Klachtencommissie het volgende:

Ten aanzien van de klacht over verplichte zorg worden achtereenvolgens de onderstaande punten besproken;

- Vooraf
- Algemene feiten en omstandigheden
- Met betrekking tot klager
- Met betrekking tot het ernstig nadeel
- Met betrekking tot de verplichte zorg
- Beoordeling en conclusie

Ten aanzien van het verzoek om schadevergoeding.

- Beoordeling en conclusie

De klacht over verplichte zorg.

Vooraf.

Meer in het algemeen overweegt de Klachtencommissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de vereisten van de Wvggz (onder meer vastlegging van het behandelbeleid in een zorgplan, het schriftelijk motiveren van de noodzaak tot verplichte zorg in relatie tot het ernstig nadeel en het schriftelijk kennis geven hiervan aan de patiënt).

Op medisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de eisen van proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. Dat wil zeggen dat het medisch ingrijpen in verhouding moet staan tot het af te wenden ernstig nadeel, dat er geen minder ingrijpende maatregelen mogelijk zijn en dat de maatregel bijdraagt aan het bereiken van het behandeldoel.

Daarnaast moet (ambulante) verplichte zorg veilig zijn voor de patiënt, de naastbetrokkenen en de hulpverlening.

De algemene feiten en omstandigheden.

Klager is onvrijwillig opgenomen op basis van een Crisismaatregel bij Beschikking van de Burgemeester d.d.10 mei 2020.

De Crisismaatregel is door de rechter verlengd tot 05 juni 2020, een Zorgmachtiging is aangevraagd.

De rechtbank vindt dat bij de Crisismaatregel alle vormen (zakelijk samengevat) van verplichte zorg noodzakelijk zijn om ernstig nadeel af te wenden:

- Toedienen medicatie en medische controles ter behandeling van een psychische stoornis;
- Beperken van bewegingsvrijheid;
- Insluiten;
- Uitoefenen van toezicht;
- Onderzoek doen aan kleding / lichaam;
- Onderzoek woon/verblijfsruimte op drugs en gevaarlijke voorwerpen
- Controleren op de aanwezigheid van drugs;
- Beperkingen van de vrijheid het eigen leven in te richten, waaronder iets moeten doen of laten dan wel het gebruik communicatiemiddelen;
- Beperken van het recht op bezoek
- Opnemen in een accommodatie.

Op 12 mei 2020 heeft de zorgverantwoordelijke de beslissing tot het uitvoeren van verplichte zorg aan klager meegedeeld. Aan klager is een brief met informatie over het verlenen van verplichte zorg

(Product 22-23 formulier) uitgereikt, waarop de redenen staan vermeld waarom de verplichte zorg gegeven wordt en waarom er geen andere mogelijkheden meer zijn dan de uitvoering van de benoemde verplichte zorg. Alle vormen van verplichte zorg worden daarin benoemd met uitzondering van fixeren en het toedienen van voeding en vocht. De commissie gaat er van uit dat 'Opnemen in een accommodatie' per abuis niet is aangekruist, omdat de toelichting wel is ingevuld.

Op 18 mei 2020 is een klacht van klager ontvangen door de Klachtencommissie. Daarbij heeft klager o.a. aangegeven dat hij klaagt over:

1. Separatie op 11 mei
2. Kortwerkend antipsychoticum tijdens separatie op 11 mei 2020
3. Aanzegging verplichte medicatie middels injectie/depot

Tevens heeft klager een verzoek tot schadevergoeding ingediend.

Met betrekking tot klager.

Klager is sinds 2015 bekend in de GGZ. In de loop der jaren vonden meerdere opnames plaats in verband met paranoïde psychosen. Ook was er sprake van detentie.

In de stukken is vastgelegd dat er bij klager sprake is van een ongespecificeerde schizofreniespectrum en/of andere psychotische stoornis, alsmede een ongespecificeerde persoonlijkheidsstoornis en een stoornis in cannabisgebruik. Tevens is sprake van een licht verstandelijke beperking. De Commissie heeft geen reden hieraan te twifelen.

Klager zelf is van mening dat hij niet ziek is. Hij slikt volgens eigen zeggen de voorgeschreven medicatie netjes en wil niet opgesloten zitten. Klager bestrijdt dat hij gevaarlijk is. Hij wil wel een depot, als hij dan direct met ontslag mag.

De Commissie vindt dat voldoende duidelijk is, dat klager geen ziektebesef heeft.

De WVGZ eist dat het gedrag van klager dat (een aanzienlijk risico op) ernstig nadeel veroorzaakt (en dat de reden voor de verplichte zorg is), moet voortvloeien uit de psychische stoornis van klager. De Commissie acht dit aannemelijk.

Met betrekking tot het ernstig nadeel.

Op het Product 22-23 formulier wordt uitgebreid omschreven dat er sprake is van zowel ernstig nadeel voor klager zelf, als ernstig nadeel voor anderen en de openbare orde.

Nadeel voor anderen bestaat uit een risico op agressief gedrag door klager, eventueel voortkomend uit achterdocht of geluxeerd door cannabisgebruik.

Nadeel voor de openbare orde bestaat o.a. uit het risico op gevaarzettende handelingen als rijden zonder rijbewijs en mogelijk het in brand steken van een auto.

Nadeel voor klager zelf bestaat o.a. uit het (mogelijk) verlies van sociale contacten en zijn woning en verwaarlozing van zijn somatische zorg, noodzakelijk wegens hartproblemen.

Aangegeven is dat tijdens de huidige opname klager ernstig verbaal dreigend is geweest, agressief naar spullen is geweest en dreigende gebaren maakt door met zijn hand een snijdende beweging langs zijn hals te maken. Uit de stukken blijkt dat klager ook recent nog zeer onaangenaam tot dreigend gedrag vertoont op de afdeling.

De Commissie is, alles overziend, van mening dat het gedrag van klager een reëel risico inhoudt op ernstig nadeel voor klager zelf, voor anderen en de openbare orde.

De Commissie concludeert dat er sprake is van zowel intern als extern nadeel/gevaar.

Met betrekking tot de verplichte zorg.

Of en wanneer tot de uitvoering van verplichte zorg wordt overgegaan wordt bepaald door de zorgverantwoordelijke.

Op het formulier 22-23 wordt aangegeven dat de verplichte zorg wordt gegeven om een crisissituatie en ernstig nadeel te voorkomen. Daarnaast dient de verplichte zorg om de gezondheid van klager stabiel te maken en zo te herstellen dat klager weer zoveel mogelijk zelf kan bepalen wat hij doet. De aanzegging tot de uitvoering van verplichte zorg is gedaan op 12 mei 2020.

De separatie op 11 mei 2020.

Uit het verslag van de XX blijkt dat door de politie om een beoordeling van klager is gevraagd en dat klager bij de beoordeling een geagiteerd paranoïde toestandsbeeld vertoonde. Hij was dermate dreigend dat politie bij het gesprek aanwezig is gebleven. Na vervoer naar het XX is klager vrij snel daarna gesepareerd. Klager was geagiteerd, verbaal luidruchtig en deed agressieve uitspraken. Klager was niet coöperatief en inzicht in zijn situatie ontbrak.

De klachtencommissie is, alles overziend, van oordeel dat daarop, in het kader van veiligheid, terecht besloten is tot separatie.

De Commissie heeft vastgesteld dat de separatie regelmatig op noodzakelijkheid beoordeeld is en niet langer heeft geduurd dan noodzakelijk was.

De noodmedicatie op 11 mei 2020.

Door verweerder 1 is toegelicht dat de separatie de veiligheid borgde, maar dat ook de psychische toestand van een gesepareerde patiënt dient te worden behandeld. Aangezien is vastgesteld dat klager zijn voorgeschreven medicatie niet had ingenomen en gezien de onrust en verwardheid van klager was noodmedicatie geïndiceerd.

Dit is klager diverse malen oraal aangeboden, maar klager weigerde dit telkens.

De Klachtencommissie is van oordeel dat noodmedicatie geïndiceerd was en dat het terecht is, dat dit vervolgens per injectie is toegediend.

De aangezegde medicatie per depot.

Het toedienen van medicatie ter behandeling van de psychische stoornis is een mogelijke behandeling op basis van de Voortgezette Crisismaatregel.

De Commissie concludeert op basis van bovenstaande overwegingen dat klager psychotisch is en anderen overlast bezorgt. Klager vertoont agressief gedrag en zijn gedrag kan agressie van anderen oproepen. Behandeling met antipsychotische medicatie is daarvoor aangewezen.

Voorafgaand aan de laatste opnames zijn pogingen om klager ambulant te behandelen mislukt.

Omdat is gebleken dat klager ook tijdens deze opname de geïndiceerde behandeling niet vrijwillig wil accepteren en er sprake is van ernstig nadeel, heeft hij medicatie per depot aangezegd gekregen.

Klager wil wel een depot accepteren onder voorwaarde, dat hij daarna direct met ontslag kan.

Verweerders hebben, naar het oordeel van de Commissie terecht, geconcludeerd dat dit niet verantwoord is. Het voorstel van klager is dan ook geen reëel alternatief.

Volgens de daarvoor geldende richtlijnen mag verwacht worden dat het gebruik van antipsychotica in de situatie van klager effectief is. Uit het verleden is bekend dat klager met goed effect behandeld is met antipsychotica.

Beoordeling en conclusie.

Alles overziend is de Commissie van mening, dat er sprake is van ernstig nadeel in de zin van de WVGZ, dat dit ernstig nadeel (mede) veroorzaakt wordt door de stoornis van klager en dat zonder gedwongen ingrijpen dit ernstige nadeel niet kon/kan worden weggenomen. Dit betekent dat de separatie en de toediening van noodmedicatie terecht zijn uitgevoerd en dat klager zonder effectieve medicatie niet met ontslag kan.

Tevens is de Commissie van mening dat het nadeel dermate ernstig is, dat dit verplichte zorg in de vorm van depotmedicatie rechtvaardigt, er geen reëel alternatief aanwezig is en mag verwacht worden dat de voorgestelde medicatie de stoornis zal verbeteren waardoor het ernstig nadeel wordt afgewend en de veiligheid wordt bevorderd.

De Commissie concludeert daarom dat aan de voorwaarden voor het mogen toepassen van de separatie en noodmedicatie op 11 mei 2020 is voldaan. Ook is aan de voorwaarden voor verplichte zorg in de vorm van depotmedicatie voldaan. Al deze verplichte zorg voldoet aan de criteria van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en veiligheid.

De klachten tegen de verplichte zorg in de vorm van separatie, noodmedicatie en depotmedicatie dienen dan ook ongegrond te worden verklaard.

Tot slot wil de commissie nog aandacht vragen voor het feit dat op sommige formulieren, maar met name op de separeer verslagen de data ontbreken, wat veel onduidelijkheid veroorzaakt. Onduidelijk is gebleven of dit aan het systeem ligt of aan het invullen daarvan.

Ten aanzien van het verzoek om schadevergoeding.

Uit het bovenstaande blijkt dat de klachtencommissie van oordeel is dat klachten tegen de verplichte zorg in de vorm van separatie, noodmedicatie en depotmedicatie ongegrond zijn.

Nu ook verdere toelichting en onderbouwing van het verzoek om schadevergoeding ontbreken is de Klachtencommissie van oordeel dat er geen grond is voor toekenning van schadevergoeding.

Het verzoek om schadevergoeding dient dan ook te worden afgewezen.

IV. Uitspraak

De Klachtencommissie verklaart de klachten over:

1. Separatie op 11 mei
2. Kortwerkend antipsychoticum tijdens separatie op 11 mei 2020
3. Aanzegging verplichte medicatie middels injectie/depot allen ongegrond.

Het verzoek om schadevergoeding wordt afgewezen.

Aldus besloten op 19 mei 2020 door de GGZ Klachtencommissie Patiënten en Naasten Utrecht en ondertekend door de voorzitter, XX, op 26 mei 2020:

Deze uitspraak wordt verzonden aan klager, de PVP, verweerder(s), de leiding van de zorgseenheid van verweerder(s), de raad van bestuur, de geneesheer-directeur van de zorgseenheid, alsook de Inspecteur voor de Gezondheidszorg.

Nadat de Klachtencommissie een beslissing heeft genomen of indien de Klachtencommissie niet tijdig een beslissing heeft genomen, kunnen klager en/of verweerder, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van klager een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht.